

A Strázsahegy legendái

MŰVÉSZET A HÁZFALON

Ahogy egy vár falainak ereje elsősorban nem a kőben, hanem védőinek lelkében volt – amint azt egykor Gárdonyi Géza fogalmazta –, úgy a Strázsahegy varázsát is emberi tényezőknek köszönhetjük.

A Strázsahegy ereje nem a magasságának (hiszen valójában nem is nevezhető hegynek, mivel szelíd dombvidékként simul az Alföldbe), nem a talajának (ilyen agyagos lösztakaró sok helyen található), és nem is szőlőfajtáinak (hiszen nincs bennük semmi különleges) köszönhető. A mintegy 960 pincéből álló, többekévé összefüggő pincefaluja viszont már hazai, sőt európai kuriózumnak is számít, de a „hegy” még ennél is fontosabb éltetője a hagyomány. Azok a szorgos-dolgos szőlősgazdák, akik kialakították szertartásait, megteremtették hangulatát, hordozzák, valamint generációról generációra továbbviszik és fejlesztik ennek a helynek a lokálpatriotizmusát.

A strázsahegyi generációk közül kiemelkedő volt a múlt század közepe táján fénykorát élő nemzedék. Az ő emléküket örökölte most meg az a kép, amit *Simorka Sándor* festett – az idei Orbán-nap meglepetéseként – *Veres László* Locsodi úti pincéjének külső falára. A sokoldalú közéleti tevékenységéről ismert nyugdíjas középiskolai tanár nem csak e kép megrendelésével, hanem számos más ötletével is hozzájárult már ahhoz, hogy szőlőhegyi hagyományaink ápolása színesebbé, kulturáltabbá és ismertebbé váljanak. Régen felmerült már benne, hogy a vasútállomástól ki kellene táblázni a Strázsahegyre vezető utat. Ő volt az Orbán-szobor ötletadója, elkészítőjének kiválasztója és a megvalósítás menedzselője.

A szüreti felvonulást is ő kezdeményezte, az első forgatókönyv szorgalmazásával. Képzőművész barátjának mostani faliképe fehér (kültéri, fagyálló csemperagasztós) alapra készült, műgyantás akrill festékekkel.

A alkotás hat embert ábrázol. Balról az első, a legidősebb: *Ringeisz József*, aki a maga idejében talán a legnevesebb egyénisége volt a Strázsahegynek. Ott is lakott, a szüleitől örökölt, központi helyen lévő, nagy kiterjedésű birtokán (amin utána három testvér osztozott). Két-három napos szüretetek voltak ott, zenével, birkavágással. Kiváló böllérnek is ismerték. Sokan szerettek nála szórakozni, még érettségi találkozókat, lakodalmakat is rendeztek. A borversenyeken már abban az időben is ért el helyezéseket.

A képen közvetlenül mellette ülő *id. Veress László* ábrázolásával fia édesapja emlékének is adózott. Ő nem lakott a hegyen, de szinte mindennap kint volt, hogy a jó társaságban élvezettel dicsérhessék egymás jó borait. Ő kezdeményezte a lapos-hegyi borversenyt, amely az első ilyen jellegű megmérettetés volt Monoron. Komoly díjakkal, serlegekkel, mesteremberek által készített tárgyakkal jutalmazták a győzteseket.

A hegedűvel *Suha Gyula* látható. Ő volt a környék híres cigányprímása, az autentikus cigányzene egyik legjobb művelője. (A Monoron jelenleg sokat zenélő *Petrik Sándor* szerint is, aki rendszeresen játszott vele.) Zenekarával többször muzsikált a Vigadóban, annak fénykorában. Hétféteken kimentek a pincékbe, az alkalmi multságokra, és nélkülik el sem lehetett képzelni ott az igazán jó hangulatot. A pincetulajdonosok és vendégeik erre a zenére énekeltek legszívesebben, még a 70-es 80-as években is.

E cikk szerzőjének Monorra kerülésekor *Magócsy Lajos* pincéjét ajánlották elsősorban figyelmébe, ami valóban ritkaság volt a maga nemében. A falakon a – képen éppen poharat emelő – házigazda saját bor-

versei fogadták a vendégeket, és a szíveslátás során a szerző maga is idézte azokat. Veje – *Petrik Sándor* – megzenésítésében bordalként is ismertté váltak ezek az alkotások: „Óh, te jó bor, jó vörösbőr, jó monori termék! / Úgy érzem, ha te nem volnál, talán én sem lennék. / Tenélküled nem is tudom, hogy lehetne élni, / Megölne a bű, a bánat, ettől kéne félni!”

Az ötödik férfialak: *Kele János*. Sokan őt tartották a legjobb szőlősgazdának Monoron. Pincéje is látványosság számba ment és megy. Az a kétfádos, amiben *Kugel György* az utóbbi időben szép kiállítótérmet rendezett be, és ahol annak idején versenyeztek is a gazdák boraikkal. Ő modernizálta Monoron a szőlőművelést: gyalogművelésről a kordonosra való áttéréssel, illetve a csepegtető öntözési mód bevezetésével. Minőségi bora volt (a 30-as években főleg burgundiból). Jó társasági embernek, hangadónak és hangulatleltemtőnek ismerték, remek humorérzékkel, nyelvtudással. Már *Kele István* – az 1848-as huszár – is szőlőt művelt, jelenleg pedig dédunokája, *Kele János* is örzi, folytatja e hagyományokat.

A képen háttal ülő nőalak jelképes. Utal arra a híres népdalénekesre – *Vörös Sárira* –, aki először népszerűsítette szélesebb körben *Magócsy Lajos* dalait; de arra is, hogy a nőknek szintén (minden szempontból) nagy szerepe volt a legendás strázsahegyi jó hangulat évszázados kialakításában.

Az utóbbi időben sok minden történt szőlőhegyünk hagyományainak megőrzése és megújítása érdekében. Egyre több civil szervezet tartja szívügyének, hogy rendezvényekkel, akciókkal, tervekkel segítse elő Monor e nevezetességének fejlődését. Minderről lapunkban is rendszeresen olvashatnak tájékoztatókat.

Veres László nemes kezdeményezése kiterjesztheti a turisztikai érdeklődést az Orbán-szobortól a Locsodi út irányába is, az új nevezetességként megtekinthető faliképpel. Egyúttal példát is adhat arra, hogy szőlőhegyünk további legendáit, vagy például a szőlőműveléssel kapcsolatos életképeit meg lehet hasonló módon örökíteni. Nem csupán az elődökre emlékezőknek, de a máshonnan ide látogatóknak is valószínűleg vonzó látványosság lehetne.